

2. Jelentés az 1914. évben végzett gyűjtő és egyéb utazásaimról.

Dr. KORMOS TIVADAR-tól.

Az 1914. év április havában intézetünk igazgatóságának rendeletére a Tenger melléken, Novi és Jasenak között végeztem pótló bejárásokkal kapcsolatos gyűjtéseket, mikor is tíz napon keresztül főleg e terület széles liász-mész-kő vonulatában exkuráltam. A gyűjtött kövületanyagot dr. VOGEL VIKTOR kollégám dolgozza fel, akinek a folyó évben igazgatóságunk beleegyezésével eddigi felvételi területemet is átadtam. Részben ez a körülmény, de másrészt a künn töltött idő rövidsége is arra készítetnek, hogy ennek a rendkívül érdekes vidéknek a további megismertetése terén immár VOGEL kollégámnak engedjem át a szót.

A fentiekben említett rövid külső munkát megelőzőleg 4 napig résztvettem a Magyar Adria-Egyesület április hó 14-én Fiuméből útnak indult és összesen 26 napig tartott *második Adria-expedícióján*, melynek — miként a múlt évben — ezúttal is Ő Felsége hajója: a „Najade“ állt rendelkezésére. E rövid résztvétel célja az volt, hogy MAROS IMRE kollégámat, aki a második expedícióra helyettem állt be hidrografus-geológusnak, a műszerek kezelésébe bevezessem. Miután ez megtörtént, egyéb teendőim miatt el kellett hagynom a „Najade“ barátságos fedélzetét; MAROS IMRE ellenben mindvégig az expedícióval maradt és helyemen rendkívül buzgó működést fejtett ki.

Május hó elején KUN KÁLMÁN paksi polgári iskolai tanár, intézetünk és ügyünk lelkes barátja és támogatója, Paks tágabb környékéről löszből származó mammut és rénszarvas maradványokkal és a paksi „Haraszt“-ból kikerült apró emlős és egyéb gerinces csontokkal örvendeztetett meg.

A leletek sztratigrafiai viszonyainak tisztázása és további csontmaradványok kutatása végett május hó 5—8.-a között Pakson tartózkodtam, miközben KUN tanár a legnagyobb önzetlenséggel és szíves készséggel támogatta törekvéseimet. Legyen szabad neki ezért úgy a magam, mint igazgatóságunk nevében erről a helyről is hálás köszönetemet kife-

jez nem s azt az óhajomat hangsúlyoznom, vajha minél többen akadnának vidéki tanáraink között oly lelkes barátai a tudománynak, mint Ő.

Május hó hátralevő részét és június hónapot az 1913. évi jelentés szerkesztői teendőivel elfoglalva, Budapesten töltöttem.

Július 1-én Besztercebányára utaztam, hogy a város megkeresésére és költségén a Felsőhermánd környékén levő barlangokban próbaásatásokat végezzek. Előzetes kutatás alá került ez alkalommal a felsőhermándi *Dekret*-barlang s a két *Tufna*-barlang. Minthogy azonban az ásatás kizárólag rossz karban levő barlangi medve maradványokat hozott napvilágra és megfelelő munkásokat sem tudtam szerezni, az ásatást a hatodik napon félbehagytam s a gyűjtött csekély anyagot Besztercebánya városának átszolgáltatva, július hó 8-án hazautaztam.¹⁾

Július 14-én Biharmegyébe vitt utam, hogy ott a körösbarlangi Igric-barlangban mult évben megkezdett nagyobb szabású ásatásaimat folytassam.²⁾

Sajnos, a szép eredménnyel megkezdett munkának csakhamar véget vetett a július hó 28-án bekövetkezett általános mozgósítás, melynek következtében nekem is haladéktalanul be kellett vonulnom ezredemhez. Még annyi időm sem maradt, hogy az addig gyűjtött becses anyagot becsomagolhattam s elszállíthattam volna, miért is az igazgatóság kérésre és ajánlatomra dr. TOBORFFY GÉZA kollégámat küldte ki, hogy a csontokat a barlangból lehordassa, becsomagolja és hazaküldje. Ezt a munkát dr. TOBORFFY teljes megalégedésre el is végezte, a ládák elszállítása azonban a háborúval járó forgalmi nehézségek miatt csak öszszel vált lehetségessé.

Az 1914. évben gyűjtött körösbarlangi anyag a mult évihez hasonlóképpen szintén igen gazdag és bőséges; legkiemelkedőbb darabja egy újabb hatalmas oroszlánkopynya, melynek azonban — sajnos — alsó állkapcsa hiányzik.

Az ásatást, ha a viszonyok megengedik, a jövő évben folytatni és befejezni óhajtom, miért is a két éven át gyűjtött tudományos anyag ismertetésétől ezúttal is eltekintek, annál is inkább, mert azt egy nagyobb összefoglaló tanulmány részére szeretném fenntartani.

A mozgósítás napjától október hó 4-ig a budapesti cs. és kir. 4. tábori tarack-ezred kötelékében tényleges katonai szolgálatot teljesítettem. Időközben igazgatóságunk arra való tekintettel, hogy a hadiszolgáltatások szempontjából is olyannyira fontos intézeti kiadványaink szerkesztésében további fennakadás ne álljon elő, megkereste a cs. és kir.

¹⁾ V. ö. Barlangkutatás. III. köt. 1. füz. 17. l.

²⁾ V. ö. KORMOS T.: Az 1913. évben végzett ásatásaim eredményei. M. kir. földt. int. évi jelentése 1913-ról. 538—540. lap. (Bpest, 1914.)

közös hadügyminiszteriumot szabadságolásom iránt. Hadügyminiszter Úr Ő Excellentiája e kérelmet méltányolva, 9140/10. számú 1914. október 1-én kelt rendeletével bizonytalan időre szabadságotni méltóztatott, minek folytán a tényleges katonai szolgálatból október hó 4-én elbocsájtattam és másnap intézetünknel újból szolgálattételre jelentkeztem.

Az év hátralevő részét gyakorlati kiadványaink sajtó alá rendezésével töltöttem. Közben azonban — november havában — az igazgatóság rendeletére még néhány napig folytattam az elmúlt évben Pilisszántón, az Orosdy-kőfűlkében megkezdett ásatásaimat, melynek eredményeit a munka befejezése után Évkönyvünk XXIII. kötetében szándékozom közreadni.